

Nadácia

Vodozádržné opatrenia proti klimatickým zmenám

V grantovom programe „SPPoločne pre komunity 2024“ podporila Nadácia SPP projekt obce Kladzany „Vodozádržné opatrenia proti klimatickým zmenám“ sumou 2.000,- €.

Projektom „Vodozádržné opatrenia proti klimatickým zmenám“ sa snažíme riešiť tri súčasné páčivé problémy:

- 1) adaptácia na klimatické zmeny - ponechávame vodu v krajine a ochladzujeme mikroklimu ovzdušia,
- 2) vodozádržnými opatreniami znižujeme riziko príválových povodní,
- 3) zlepšenie životného prostredia v centre obce – zrevitalizujeme zanedbané verejné voľne prístupné priestranstvo (450 m²).

Obec v rokoch 2010 až 2023 zrealizovala niekoľko adaptačných opatrení (dažďové záhrady, záhradné jazierka, vegetačná strecha) v intraviláne (zastavanom území) obce. Projektom „Vodozádržné opatrenia proti klimatickým zmenám“ obec Kladzany pokračuje v realizácii adaptačných opatrení na zmeny klímy, ktoré spôsobujú výrazné otepľovanie a vysušovanie územia v centre obce Kladzany (areál s rozlohou cca 1,6 ha), v ktorom je park, budovy obecného úradu, požiarnej zbrojnice, kultúrneho domu, základnej a materskej školy, detské a športové ihrisko. Hlavne v letnom období sa zvyšuje riziko bleskových príválových povodní. Príčinou je zlý manažment (spôsob nakladania so zrážkovou vodou - dážď resp. sneh). Namiesto zadržania zrážok (dážď a sneh) v území, ich naopak rýchlo odvádzame cez kanalizačnú sieť do recipientu (rieka Ondava). Tým zbytočne vysušujeme územie, zaťažujeme kanalizáciu a čistiareň odpadových vôd. Odvedená voda neochladzuje a nezvlhčuje mikroklimu ovzdušia. Hlavne v letných horúčavách naopak prispieva k zvyšovaniu teploty a vysušovaniu prostredia. Sústredená a rýchlo odvedená zrážková voda zvyšuje riziko povodní na dolnom toku rieky Ondava. Navyše obec Kladzany platí zbytočné poplatky (stočné) za odkanalizovanie a čistenie čistej zrážkovej vody.

Zo striech obecných budov (požiarna zbrojnica, kultúrny dom) sme presmerovali zrážkovú vodu z jednotnej kanalizačnej sústavy a odvedli ju do dažďovej záhrady (podľa projektovej dokumentácie). Súčasťou bola aj výsadba okrasnej zelene, miestnych tradičných stromov a krov. Pribudli prvky drobnej architektúry (lavičky, nosič informačnej tabule).

Snahou bolo, aby materiály na výstavbu (drevo, kameň) boli z regiónu, na dodávateľské práce sme takisto využívali miestnych remeselníkov a živnostníkov (tesár, záhradník, terénne úpravy a výkopové práce), výsadba miestnych pôvodných druhov zelene, stromov. Čo najviac sme využili prírodné materiály a domáce zdroje, zachovávame identitu vidieckeho (dedinského) prostredia. Realizáciou projektu posilňujeme súdržnosť komunity, zlepšujeme ochotu zapájať sa do dobrovoľníckej práce, zvyšujeme záujem a zodpovednosť za veci spoločné a verejné.

Obec Kladzany podľa prijatej lokálnej adaptačnej stratégie na zmenu klímy v roku 2024 z vlastných prostriedkov a s finančnou podporou ďalších donorov zrealizovala ďalšie 2 vodozádržné prvky (1 ks dažďová záhrada pri vchode na obecný úrad, 120 m chodníkov s priepustným povrchom) a zrevitalizovala ďalšie verejné priestranstvo v centre obce Kladzany.

Názorné príklady adaptačných opatrení spolu už s doteraz zrealizovanými dažďovými záhradami a záhonmi (spolu 5 ks), zrekonštruovanou 100 ročnou studňou, chodníky s priepustným povrchom (120 m – náhrada starých asfaltových cestičiek v parku

za chodníky s priepustným povrchom), záhradnými jazierkami (2 ks), vegetačnou strechou (1 ks) majú trvalo pôsobiť na zmenu myslenia ľudí v oblasti zmeny klímy, zlepšovať životné prostredie (hlavne ochladzovať mikroklímu) a predchádzať bleskovým povodňam v areáli v centre obce. Vzhľadom na svoju polohu a vybavenosť je priestor navštevovaný všetkými obyvateľmi obce a jej návštevníkmi. Chceme, aby sa celý areál stal inšpiráciou pre každého (jednotlivec, samospráva, organizácia, právnická osoba), že jednoduchými opatreniami môže ktokoľvek riešiť súčasné problémy spojené s klimatickými zmenami.

Realizácia dažďovej záhrady - "modré" adaptačné opatrenie revitalizácia a skrášlenie zanedbaného verejného priestranstva výsadba novej zelene - "zelené" adaptačné opatrenie, má prispieť k zmena myslenia ľudí - zodpovedné narábanie so zrážkovou vodou v krajine, aby pomáhala hlavne pri adaptácii na zmeny klímy.

Projekt bol podporený z grantového programu SPPoločne pre komunity 2024